Komkujiya Rewandizê 1916

Qetliyamek dijiya gelê kurd

Komkujiya Rewandizê ji aliyê Împeratoriya Rûsî û hevkarên wan ên dilxwazên suryanî û ermenî ve hatiye kirin. Di gulana 1916an de Kurdên Misilman ji Rewandiz kir armanc. Li gor texmînan 8000 Kurd hatin kuştin ku %80ê bajêr bû û hemû bajar wêran û talan kirin.[1]

Komkujî

Di sala 1915an de dema ku Şerê Cîhanî yê Yekem didomiya, Împeratoriya Rûsî bi alîkariya Suryanî û Ermenî êrîşî bajarê Rewandizê kirin.[2] Rûs û hevalbendên wan ên Suryanî û Ermenî 80% ji gelê Kurdên Misilman ên bajêr qetil kirin; piştî ku bajar ket, tenê ji sedî 20ê nifûsa kurdên misilman karî bijîn.[3] Hemû kurdên Rewandizê nehatin gulebarankirin, hinek jî avêtin nav zozana navdar a Rewandizê. Gelek jinên Kurd jî ji bo ku ji aliyê leşkeran ve tecawiz nebin, xwe avêtin ser mirinê.[4] Tevahiya bajarê Rewandizê wêran bû ji xeynî herêmên dewlemendtir, ku leşkerên rûs-suryanî-ermenî mal wek lojman bi kar dianîn û piştre beriya ku derkevin talan kirin. Kurdên Hewlêr, Koye, û Ranye bi xwebexş hatin Rewandizê ji bo parastina Kurdên Rewandizê. Leşkerên Rûs-Asûrî-Ermenî nikarîbûn Çiyayê Çiyayê Korek bigrin û piştî du-sê mehan ji ber berxwedana giran a Kurdan neçar man vekişin.[5] Sîxurê îngîlîz Edward Noel piştî qetlîamê bi mehan çû serdana Revandizê û raporek fermî pêşkêşî Qraliyeta Înglistanê kir. "Rêwîyekî ku li herêmên Rewandiz û Nelle geriya, delîlên berfireh û berfireh ên tawanên hovane yên ku Xiristiyanan li dijî Misilmanan pêk anîne dîtin," raporê got. Her wiha ji Ermenî û Suryaniyan re gotibû “Artêşa xirîstiyan a tolhildanê”.[6] Kenneth Mason, serbaz û sîxurê brîtanî, diyar kir ku "di navbera Rewandiz û Derbenda Garavushinke de ti gundek bêdestûr nemaye, piraniya wan bi temamî wêran bûne."[7]

Komkujiya Rewandizê 1916	
Komkujî	
Wêneyî çiyayekî li bo bajarê Rewandizê piştî qetlîamê	
Welat	Kurdistan
Dewlet	Împeratoriya Osmanî
Dema destpêkirinê	Gulana 1916an
Hejmara miriyan	8.000 (Kurdên misilman)
Damezrîner	Împeratoriya Rûsî • Eşîrên suryanî • Êrîşên ermenî
Cihê damezrandinê	Rewandiz
Motîv	• Berfirehbûnê • Dijî îslam • Dijî kurdbûn

biguhêre (https://ku.wikipedia.org/w/index.php?title=Komkujiya_Rewandiz%C3%AA_1916&action=edit&section=0) - Wîkîdaneyê biguhêre (https://www.wikidata.org/wiki/Special:ItemByTitle?site=kuwiki&page=Komkujiya_Rewandiz%C3%AA_1916)

Çavkanî

1. Bajalan, Djene Rhys (2021). Gunes, Cengiz; Bozarslan, Hamit; Yadirgi, Veli (edîtor). *The Kurdish Movement and the End of the Ottoman Empire, 1880–1923* (https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-history-of-the-kurds/kurdish-movement-and-the-end-of-the-ottoman-empire-18801923/56AC07ABF6BDAF208E309EE76B871317) . Cambridge: Cambridge University Press. rr. 104–137. ISBN 978-1-108-47335-4.
2. "Assyrians & the Assyrian Identity in the Ottoman Empire" (https://web.archive.org/web/20160305014754/http://zindamagazine.com/html/archives/1999/znda1116.html) . Zinda magazine. 16 çiriya paşîn 1999. Ji orîjînalê (http://www.zindamagazine.com/html/archives/1999/znda1116.html) di 5 adar 2016 de hat arşîvkirin. Roja gihiştinê 6 îlon 2009.
3. Shattering Empires: The Clash and Collapse of the Ottoman and Russian Empires 1908-1918, Michael A. Reynolds, page 158, 2011. Quote "The Russian's local allies often abetted this line of thinking. One Assyrian officer urged his superiors to drop the Russian rule of concilatings one's enemy peacefully in favor of all-out warfare on Muslims. The British Major E. W. C Noel described the extermination of the town of Rowanduz and the wholesale massacre of its [Muslim] inhabitants by what he dubbed Christian Army of Revenge of Agha Petros as one example of a long record of outrages
4. MassisPost (28 tîrmeh 2011). "The Kurds and the Armenian Genocide • MassisPost" (https://massispost.com/2011/07/the-kurds-and-the-armenian-genocide/) . *MassisPost* (bi îngilîziya amerîkî). Roja gihiştinê 18 adar 2023.
5. Hay, Rupert (1921). *Two Years in Kurdistan: Experiences of a Political Officer, 1918-1920* (https://archive.org/details/twoyearsinkurdis00hayw) . rr. 192 (https://archive.org/details/twoyearsinkurdis00hayw/page/192) .
6. A., Weems, Samuel. *Armenia Secrets of a "Christian" terrorist state : the Armenian great deception series volume 1* (http://worldcat.org/oclc/1030931191) . r. 28. ISBN 0-9719212-3-7. OCLC 1030931191 (https://www.worldcat.org/oclc/1030931191) . Ji orîjînalê di 4 sibat 2022 de hat arşîvkirin (https://web.archive.org/web/20220204164810/http://www.worldcat.org/oclc/1030931191) . Roja gihiştinê 22 adar 2023.
7. "Central Kurdistan" (https://ia800708.us.archive.org/view_archive.php?archive=/28/items/crossref-pre-1923-scholarly-works/10.2307%252F1779073.zip&file=10.2307%252F1779409.pdf) (PDF). *The Geographical Journal*. Wiley, The Royal Geographical Society. **54** (6): 331. 1919. `{{cite journal}}`: Ji `|pêşnav=` ev `|pêşnav=` kêm e (alîkarî)

Ev gotara kurt şitlekê ye. Heke tu bixwazî berfireh bikî pê li biguhêre (https://ku.wikipedia.org/w/index.php?title=Komkujiya_Rewandiz%C3%AA_1916&action=edit) bike. (Çawa?)